

Dosarul nr. 2rac-190/22

2-21028608-01-2rac-19082022

Prima instanță: Judecătoria Bălți, sediul Sîngerei (jud. I. Malcoci)

Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud. S. Procopciuc, N. Chircu, E. Grumeza)

ÎNCHEIERE

30 noiembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Dumitru Mardari
Victor Burduh
Mariana Pitic

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Cozășteanul”, reprezentată de avocatul Sorin Corceac, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Societate cu Răspundere Limitată „Cont-Asistent” împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Cozășteanul” cu privire la încasarea datoriei, a dobânzii de întârziere și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 24 mai 2022 a Curții de Apel Bălți, prin care a fost admis apelul declarat de Societate cu Răspundere Limitată „Cont-Asistent” și a fost casată integral hotărârea din 10 august 2021 a Judecătoriei Bălți, sediul Sîngerei,

constată:

La 24 februarie 2021, Societate cu Răspundere Limitată „Cont-Asistent” a depus cerere de chemare în judecată împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Cozășteanul” cu privire la încasarea datoriei, a dobânzii de întârziere și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că, în luna aprilie 2020, SRL „Cont-Asistent” și SRL „Cozășteanul” au ajuns la înțelegerea de a încheia în viitor un contract de vânzare-cumpărare a semințelor de floarea-soarelui, potrivit căruia pârâta s-a obligat să transmită reclamantei semințe de floarea-soarelui, la cultivarea acestora în sezonul agricol 2020, de pe terenurile pe care le prelucrează.

A menționat că, la 15 aprilie 2020, 17 aprilie 2020 și 02 iulie 2020, SRL „Cont-Asistent”, în calitate de Cumpărător, a transferat pe contul SRL „Cozășteanul”, în calitate de Vanzător, suma de 250 000 lei cu titlu de avans pentru procurarea seminței

de floarea-soarelui.

Reclamanta a susținut că, transferul în avans a sumelor indicate este confirmat prin ordinele de plată cu seria și nr. 0000000069 din 15 aprilie 2020, la suma de 50 000 lei; nr. 0000000154 din 17 aprilie 2020, la suma de 100 000 lei și nr. 0000000230 din 02 iulie 2020, la suma de 100 000 lei.

A precizat că, din contul sumei de 250 000 lei a fost compensată datoria în mărime de 25 638 lei, pentru marfa livrată de pârâtă la 18 februarie 2020, fapt confirmat prin factura fiscală seria/nr. EAA 001848584 din 18 februarie 2020, prin urmare datoria totală a pârâtei față de reclamanta constituie suma de 224 362 lei.

Reclamanta a specificat că, pentru sumele primite în avans, pârâta, în calitate de Vânzător și-a asumat obligația de a livra către SRL „Cont-Asistent”, marfă-semințe de floarea-soarelui, la începutul sezonului de recoltare 2020.

A notat că, în condițiile în care SRL „Cozășteanul” nu a executat obligația de livrare a mărfurilor în termenul convenit și este clar că nici nu o va mai executa, a dispărut interesul SRL „Cont-Asistent” pentru această marfă și a survenit circumstanța de rezoluțiune a contractului.

Reclamanta a comunicat că, din acest motiv la 25 ianuarie 2021 a expediat în adresa pârâtei declarație de rezoluțiune a contractului de vânzare-cumpărare, solicitând totodată restituirea sumei de 22 4362 lei, reclamația a fost recepționată la 29 ianuarie 2021, fapt confirmat prin avizul de recepție cu nr. DS3502004653AR, însă lăsată fără răspuns.

A invocat că, SRL „Cozășteanul”, nu și-a onorat obligațiile de a livra marfa către SRL „Cont-Asistent”, motiv din care înregistrează în raport cu aceasta o datorie în mărime de 224 362 lei. Or, asumându-și obligația de a vinde semințe de floarea-soarelui și primind în avans la 15 aprilie 2020-suma de 50000 lei; la 17 aprilie 2020-suma de 100 000 lei și la 02 iulie 2020-suma de 100 000 lei, fapt confirmat prin ordinele de plată cu nr. 0000000069, 0000000154 și 0000000230, SRL „Cozășteanul” nu și-a executat obligația corelativă și nu a pus la dispoziția reclamantei marfa la care s-au înțeles.

Reclamanta a subliniat că, prin probele anexate se demonstrează cu certitudine existența unui raport obligațional, potrivit căruia, SRL „Cozășteanul” este ținută să restituie către SRL „Cont-Asistent” suma de 224 362 lei, apărută în rezultatul neexecutării obligației asumate de livrare a mărfurilor-semințe de floarea-soarelui.

Mai mult, reclamanta a declarat că, până în prezent, reprezentantul reclamantei, administratorul Alina Godoroja și reprezentantul pârâtei, administratorul Lucian Balan au purtat mai multe discuții, atât personal, cât și prin telefon, referitor la restituirea datoriei, însă pârâta a neglijat total obligația de plată.

A solicitat încasarea din contul SRL „Cozășteanul” în beneficiul SRL „Cont-Asistent” a datoriei în mărime de 224 362 lei, a dobânzii de întârziere în mărime de 21 413,24 lei și compensarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 10 august 2021 a Judecătoriei Bălți, sediul Sîngerei, acțiunea s-a respins ca neîntemeiată.

Instanța de fond a apreciat critic înscrisurile prezentate de SRL „Cont-Asistent” în calitate de probe și anume ordinul de plată nr. 1 din 15 aprilie 2020 în sumă de 50 000

lei, ordinul de plată nr. 1 din 17 aprilie 2020 în sumă de 100 000 lei, unde în rubrica destinația plății este indicat „Plata pentru floarea soarelui conform contractului f/n din 23 decembrie 2019” și ordinul de plată nr. 1 din 02 iulie 2020 în sumă de 100 000 lei, unde în rubrica destinația plății este indicat „Plata pentru floarea soarelui conform contractului f/nr din 02 iulie 2020”, or, din acestea nu rezultă proveniența și destinația plăților cu avans, cum se invocă în cererea de chemare în judecată, iar SRL „Cozășteanul” a negat că acest înscris s-ar referi la vreun anumit contract de vânzare-cumpărare cu titlu de avans.

Instanța de judecată a reținut că cerința cu privire la încasarea sumei de 224 362,00 lei, invocată de SRL „Cont-Asistent”, nu este bazată pe careva probe, nefiind prezentate probe admisibile și pertinente ce ar confirma că transferurile de bani au fost efectuate în temeiul unui contract de vânzare-cumpărare a semințelor de floarea-soarelui în avans, existența căruia la fel nu a fost probată, iar din conținutul transferurilor efectuate de SRL „Cont-Asistent” pe numele SRL „Cozășteanul” nu rezultă existența unui contract în avans.

La 23 august 2021, SRL „Cont-Asistent” a depus cerere de apel nemotivat, iar la 09 decembrie 2021 a depus cerere de apel motivată împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea apelului, casarea integrală a hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie admisă integral.

În cadrul ședinței de judecată a Curții de Apel Bălți din 17 mai 2022 SRL „Cont-Asistent”, reprezentată de avocatul Aurelia Bagrin a depus cerere de majorare a pretențiilor din acțiune, solicitând încasarea dobânzii de întârziere suplimentară în mărime de 35 228,83 lei pentru perioada 24 februarie 2021-17 mai 2022, în total 59 724,86 lei, acumulată pentru perioada 15 aprilie 2020-17 mai 2022.

Prin decizia din 24 mai 2022 a Curții de Apel Bălți, s-a admis apelul declarat de SRL „Cont-Asistent”, s-a casat integral hotărârea din 10 august 2021 a Judecătorei Bălți, sediul Sîngerei și s-a emis o hotărâre nouă, prin care acțiunea inițială s-a admis, fiind încasate din contul SRL „Cozășteanul” în beneficiul SRL „Cont-Asistent” datoria în mărime de 224 362 lei, dobânda de întârziere în mărime de 59 724 lei și cheltuielile de judecată în mărime de 21 695 lei.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că forma scrisă a tranzacției de vânzare-cumpărare a seminței de floarea-soarelui este confirmată prin ordinele de plată nr. 1 din 15 aprilie 2020, ordinul de plată nr. 1 din 17 aprilie 2020 și ordinul de plată nr. 1 din 02 iulie 2020. Totodată, existența tranzacției de vânzare-cumpărare a seminței de floarea-soarelui a fost confirmată și de SRL „Cozășteanul”, care a susținut că suma de 224 362 lei constituie plata pentru semințele de floarea soarelui în cantitate totală de 45 880 kg, invocată a fi livrată la 12 octombrie 2019 și la 13 octombrie 2019, astfel menționând că a executat obligația de livrare și transmitere a mărfii-seminței de floarea soarelui în adresa SRL „Cont-Asistent”.

Instanța de apel a relevat că, în contextul argumentelor invocate de SRL „Cozășteanul” precum că și-a executat obligația și a livrat marfa-semințe de floare soarelui în adresa SRL „Cont-Asistent”, la materialele cauzei nu se regăsesc probe pertinente și concludente și acte justificative care ar confirma faptul dat (de ex: factură fiscală, act de predare-transmitere a bunurilor semnat de ambele părți).

Reieșind din materialele cauzei rezultă că, SRL „Cozășteanul” abia în luna ianuarie 2021 a întocmit și a remis către SRL „Cont-Asistent” factura fiscală electronică la suma de 332 630 lei, factură care a fost respinsă de către SRL „Cont-Asistent” fiind invocată nelivrarea mărfii. De altfel, factura fiscală eliberată mai târziu putea fi acceptată doar în cazul în care cumpărătorul recunoștea livrarea mărfii, însă la caz SRL „Cont-Asistent” a negat livrarea mărfii-semiței de floarea soarelui.

Instanța de apel a reținut că, existența relațiilor comerciale între SRL „Cozășteanul” și GȚ „Pascari Serghei Alexandru” de comercializare a semințelor de floarea soarelui, nu denotă faptul că SRL „Cont-Asistent” este cumpărătorul mărfii, cât și faptul că marfa-semințele de floarea soarelui într-un final a fost livrată către SRL „Cont-Asistent”. Mai mult decât atât, la materialele cauzei nu se regăsește un contract triplu încheiat între SRL „Cozășteanul”, GȚ „Pascari Serghei Alexandru” și SRL „Cont-Asistent” sau un alt înscris, care ar confirma faptul că semințele de floarea soarelui procurate de SRL „Cozășteanul” de la GȚ „Pascari Serghei Alexandru”, au fost livrate și predate la depozitul SRL „Cont-Asistent” în calitate de beneficiar-cumpărător.

Referitor la avizele de însoțire a mărfii din 12 octombrie 2019 și 13 octombrie 2019, instanța de apel a menționat că în cazul în care SRL „Cozășteanul” pretinde că a livrat către SRL „Cont-Asistent” marfa, avizele menționate urmau a fi contrasemnate de persoanele care au recepționat marfa și anume reprezentanții SRL „Cont-Asistent”, or, dovada predării-primirii mărfurilor se confirmă prin aplicarea semnăturii și a ștampilei întreprinderii pe actele de însoțire a mărfii-la caz pe avizele de însoțire. Astfel, nu pot fi admise ca probe declarațiile martorilor audiați în instanța de fond întru confirmarea transmiterii mărfii către SRL „Cont-Asistent”, or, dovada/probarea predării mărfii are loc prin aplicarea eliberarea facturii fiscale și Actului de predare-primire a mărfii.

În continuare, instanța de apel a notat că, rezoluțiunea contractului/tranzacției de vânzare-cumpărare a semințelor de floarea-soarelui a avut loc prin notificarea din 25 ianuarie 2021, și anume ca urmare a neexecutării esențiale a obligațiilor asumate de către SRL „Cozășteanul” privind livrarea semințelor de floarea-soarelui.

Instanța de apel a precizat că, nu poate fi reținută notificarea nr.1-19 din 19 martie 2021 expediată de SRL „Cozășteanul” în adresa SRL „Cont-Asistent” prin care a declarat suspendarea executării obligației de restituire a sumei de 224 362 lei până la ziua executării a obligației corelative care constă în restituirea către SRL „Cozășteanul” a 45 880 kg de floarea-soarelui sau a contravalorii acesteia în mărime de 550 560 lei, or, aceasta a survenit ca urmare a înaintării de către SRL „Cont-Asistent” a cererii de chemare în judecată.

Subsecvent, instanța de apel a relevat că în cazul în care SRL „Cozășteanul” nu și-a executat obligația de a livra marfa-semințele de floarea-soarelui în termenii stabiliți, ultima este pusă în întârziere la executarea acestei obligații și în consecință urmează să achite dobânda de întârziere în mărime de 59 724, 86 lei, or, potrivit calculului efectuat pe site-ul www.calc.prolex.md, dobânda de întârziere este calculată pentru perioada 16 aprilie 2020-17 mai 2022, reieșind din suma datoriei de 224 362 lei și constituie suma de 59 724, 86 lei.

Prin încheierea din 25 mai 2022 a Curții de Apel Bălți, s-a corectat eroarea mecanică din dispozitivul deciziei din 24 mai 2022 după cum urmează: sintagma „cheltuielile de judecată-21 695 lei” a fost substituită cu sintagma „cheltuielile de judecată-26 010,48 lei”

La 22 iunie 2022 SRL „Cozășteanul”, reprezentată de avocatul Sorin Corceac a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului recurenta a indicat că, intimata a calculat, iar instanța de apel a adjudecat dobânda de întârziere pentru perioada din 16 aprilie 2020, data proximă după efectuarea primei plăți de către intimată, fără a specifica motivul pentru care a fost apreciată ca fiind data scadenței pretinsei obligații a recurente de restituire a sumelor respective.

A menționat că, chiar dacă intimata a indus instanța de judecată în eroare, afirmând că suma pretinsă cu titlu de datorie în mărime de 224 362 lei ar fi avans și nu plată efectivă pentru marfa livrată, aceasta nu poate afirma sau confirma că scadența obligației ar fi data de 16 aprilie 2020, data imediat următoare zilei la care a fost efectuat primul transfer, astfel încât adjudecarea sumei respective constituie o consecință a interpretării eronate de către instanța de apel a dispozițiilor art. 942 alin. (1) și art. 861 alin. (2) din Codul civil.

Recurenta a comunicat că, contrar celor declarate de către intimată, precum că rezoluțiunea are ca efect întoarcerea părților la situația inițială și generează dreptul creditorului de a pretinde o dobândă de întârziere din prima zi a efectuării plății, legislația civilă instituie momentul din care poate fi calculată dobânda de întârziere.

A precizat că, solicitarea de achitare a pretinsei datorii a fost recepționată de către recurentă abia la data de 29 ianuarie 2021, în baza cererii prealabile a intimății și astfel, până în acest moment nu exista nicio factură sau cerere echivalentă de plată din partea acesteia, care să se încadreze în cerințele art. 861 alin. (2) din Codul civil, respectiv, nici nu poate fi vorba despre survenirea scadenței anterior acestei date.

Consideră că, intimata putea să pretindă dobânda de întârziere doar din data de 06 februarie 2021, când au expirat 7 zile din data primirii cererii prealabile de către recurentă, deși scadența obligației de plată a survenit, până la anulare, doar din momentul pronunțării deciziei instanței de apel, iar solicitarea încasării unei dobânzi de întârziere anterior acestei date este ilegală, deși, intimat nu poate pretinde nici la suma respectivă din momentul inexistenței datoriei în sine.

Recurenta a afirmat că, în cadrul examinării cauzei în fond, intimata a declarat că nici prețul exact la producția agricolă respectivă, nici termenul livrării nu au fost stabilite, precum nici alte condiții de bază pentru a considera că într-adevăr în luna aprilie 2020 ar fi fost încheiat un contract sau că părțile ar fi ajuns la o înțelegere să încheie pe viitor un contract.

A subliniat că, intimata nu a prezentat nicio dovadă că cele 3 plăți efectuate la 15, 16 și 17 aprilie 2020 ar fost făcute cu titlu de avans. Mai mult, în ordinele de plată din 15 aprilie 2020 și 17 aprilie 2020 în destinația plății este indicat „plata pentru floarea soarelui conform contractului f/n din 23 decembrie 2019”, adică cu 4 luni anterior pretinsei înțelegeri din aprilie 2020. Nu poate fi vorba despre o careva greșeală

contabilă, așa cum invocă intimate, ori, această remarcă nu se găsește într-un singur ordin.

Recurenta a invocat că, cele 3 plăți efectuate în cont de către intimată în sumă totală de 250 000 lei, nu au fost efectuate cu titlu de avans, așa cum se pretinde, ci efectiv ca plată pentru marfa livrată-semințe de floarea soarelui în cantitate totală de 45 880 kg, care i-a fost vândută și livrată intimatei la data de 12 octombrie 2019 și la 13 octombrie 2019.

A afirmat că, intimata nu a prezentat niciun înscris care ar demonstra că în luna aprilie 2020 SRL „Cozășteanul” și SRL „Cont-Asistent” ar fi ajuns la înțelegerea de a încheia un contract, iar faptul achitării de către SRL „Cont-Asistent” a plății la contul SRL „Cozășteanul” nu poate fi calificat ca înscris care confirmă poziția intimatei, deoarece plățile doar confirmă achitarea, iar destinația acestora nicidecum nu reiese că aceasta ar fi avansuri.

Prin notificarea din 19 august 2022 Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa participanților la proces copia recursului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței (f.d. 16, Vol. III).

Prin referința din 13 septembrie 2022, SRL „Cont-Asistent” a solicitat declararea recursului ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Din materialele dosarului rezultă că, Curtea de Apel Bălți a expediat în adresa recurentului, prin intermediul poștei electronice, copia deciziei din 24 mai 2022 și a încheierii din 25 mai 2022, la 19 iunie 2022 (f.d. 259, Vol. II), fapt confirmat prin extrasul poștei electronice a instanței de apel.

Astfel, recursul declarat la 22 iunie 2022 este în termen.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;

b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;

c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;

d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;

e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;

f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul declarat de SRL „Cozășteanul”, reprezentată de avocatul Sorin Corceac nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Prin urmare, argumentele invocate în recursuri nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat asupra deciziilor instanței de apel are caracter nedevolutiv și controlul judiciar se circumscrie doar asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se în exclusivitate doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că, conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Rebai și alții contra Franței, 25 februarie 1995), pe când în recursul declarat de SRL „Cozășteanul”, reprezentată de avocatul Sorin Corceac, asemenea aspecte nu se regăsesc.

Astfel, din considerentele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de SRL „Cozășteanul”, reprezentată de avocatul Sorin Corceac ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, 431 alin. (2), 433 lit. a), art. 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Cozășteanul”, reprezentată de avocatul Sorin Corceac se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Dumitru Mardari

judecătorii

Victor Burduh

Mariana Pitic